

Tool Open of preventief spreekuur

NVAB-toolbox 'Coschappen Bedrijfsgeneeskunde'

Introductie

Het open spreekuur geeft de mogelijkheid om coassistenten nog duidelijker kennis te laten maken met de onafhankelijke rol van de bedrijfsarts. Werkenden kunnen zonder medeweten en/of toestemming van de werkgever een bedrijfsarts of aios consulteren bij (dreigende) uitval en/of bij gezondheidsklachten die mogelijk veroorzaakt worden door werk en/of van invloed zijn op de (duurzame) inzetbaarheid voor werk.

In de Arbowet wordt dit aangeduid als het open spreekuur, maar het wordt in de praktijk ook wel het preventief spreekuur of een arbeidsomstandighedenspreekuur genoemd. Het is bedoeld als preventief instrument van de bedrijfsarts (zie ook [Waarvoor is het open spreekuur? | Arboportaal](#)).

Voor coassistenten biedt dit spreekuur de kans om te oefenen met het verkennen van hulpvragen, het inschatten van de belastbaarheid van werkenden en het leren denken in termen van preventie en duurzame inzetbaarheid.

Leerdoelen

1. De coassistent begrijpt het belang van het open spreekuur en kan uitleggen waarom het belangrijk is dat een werkende hier vrije toegang toe heeft.
2. De coassistent kan uitleggen wat de verschillen zijn tussen een verzuimspreekuur en een open spreekuur (bijvoorbeeld qua privacy en rapportage).
3. De coassistent is in staat om de hulpvraag van een werkende tijdens het open spreekuur duidelijk te krijgen.
4. De coassistent weet hoe en naar wie de terugkoppeling van het open spreekuur mag plaatsvinden.
5. De coassistent krijgt beeld over het wel of niet contact opnemen met behandelaren door de bedrijfsarts en onder welke voorwaarden.

Vorbereiding

1. Ter verdieping en inspiratie kan de coassistent het artikel uit het TBV over de zin van het open spreekuur doornemen.
2. <https://www.tbv-online.nl/magazine-artikelen/de-zin-van-het-preventief-spreekuur/>
3. De coassistent neemt de informatie over het open spreekuur op Thuisarts.nl door. <https://www.thuisarts.nl/begeleiding-van-bedrijfsarts/ik-wil-contact-opnemen-met-bedrijfsarts>
4. De coassistent is globaal op de hoogte van de informatie vanuit wet- en regelgeving. <https://www.arboportaal.nl/documenten/vragen-en-antwoorden/waarvoor-is-het-open-spreekuur>
5. De coassistent neemt de leidraad privacy door en focust daarbij specifiek op paragraaf
6. 2.1.1. 'Vrijwillig contact'.
7. https://nvab-online.nl/app/uploads/2024/08/Leidraad_BA_privacy_2019.pdf

Overige relevante websites

- a. [Waarvoor is het open spreekuur? | Arboportaal](#)
- b. [Preventief spreekuur | Veilig en gezond werken | Sazas](#)
- c. [Uit de Arbowet: preventief spreekuur bedrijfsarts](#)
- d. [Aanvragen preventief spreekuur door medewerker – Zorg van de Zaak](#)
- e. [Preventief spreekuur - Bedrijfsartsengroep](#)
- f. [Het nut van het preventief spreekuur bij de bedrijfsarts](#)

Opdracht 1a

1. De coassistent kijkt mee met een open spreekuur van de bedrijfsarts of aios. Kort voorafgaand het consult of aan het begin van het consult bespreekt de bedrijfsarts of aios met de coassistent dat aan het eind gelegenheid zal zijn om vragen te stellen. De bedrijfsarts of aios bespreekt met de coassistent voor dat aan het eind bijvoorbeeld de volgende vraag aan de coassistent wordt gesteld: “*Zijn er nog zaken die je zou willen vragen aan deze werkende?*”. Dit om de coassistent vanaf het begin actief te betrekken bij het spreekuur.
2. Bespreek de casus kort na met de coassistent, zodra de werkende de spreekkamer heeft verlaten. Zo wordt de coassistent extra geactiveerd en heeft de vrijheid om aanvullende vragen te stellen. Hierbij kan de nadruk worden gelegd op de hulpvraag van de werkende en het (preventieve) advies dat besproken is.
3. Het is belangrijk dat de coassistent tijdens het open spreekuur extra aandacht besteedt aan de invloed van het werk en de werkomstandigheden op de gezondheid van de werkende (dus de invloed van betaalde **arbeid op de gezondheid**). Daarnaast is het van belang dat de coassistent uitvraagt wat de invloed is van de (ervaren) gezondheidsproblemen op het kunnen uitvoeren van het werk en op de duurzame inzetbaarheid van de werkende (dus de invloed van de **gezondheid op arbeid**).

NB: Besteed bij de nabespreking extra aandacht aan de relevante context, zoals werkgerelateerde factoren (zie bijvoorbeeld de toolbox ‘Beroepsziekten en Arbeidsgebonden aandoeningen’ via de [tools-pagina](#)), omgevingsfactoren, en/of in de persoon gelegen factoren. Dit kunnen bijvoorbeeld zijn: eigen overtuigingen van de persoon, diens leefstijl, of middelengebruik. Voor verdere inspiratie en verdieping zie ICF-model ([20130501_ICFwebuitgave.pdf](#)), Paragraaf 5. Een model van het menselijk functioneren, op pagina’s 16, 17 en 18).

NB: Het gaat dus ook om het herkennen en uitvragen van context factoren die directe invloed hebben op iemands gezondheid en op de (arbeids)participatie van de werkende.

Opdracht 1b

Alternatieve aanpak (bij voldoende vertrouwen en mate van zelfstandigheid):

1. De coassistent gaat als eerste zelf met de werkende in gesprek en vraagt hulpvraag uit, in direct bijzijn van bedrijfsarts of aios (door er naast te zitten) om te zien hoe het gaat en het zo nodig over te nemen wanneer de coassistent niet (meer) verder komt.

2. Bespreek ook dit na wanneer de werkende de spreekkamer heeft verlaten.

Opdracht 2

1. Bij voldoende ervaring en gebleken vordering in de mate van zelfstandigheid kan de coassistent in overleg beginnen met het 'zelfstandig' uitvoeren een preventief spreekuur (onder supervisie) waarbij de bedrijfsarts of aios in de directe nabijheid aanwezig is. Bijvoorbeeld door in een andere kamer in de buurt aanwezig te zijn. Alle relevante eerder geleerde zaken komen hierbij samen: o.a. hulpvraag, arbeidsanamnese, medische anamnese, privéfactoren, werkgerelateerde zaken, etc.
2. Direct na ieder spreekuur geeft de bedrijfsarts of aios (kort) feedback aan de coassistent (o.a. op basis van de van te voren met elkaar besproken aandachtspunten en leerdoelen).

Opdracht 3

1. Vanuit een beoogd toekomstig medisch specialisme of interessegebied van de coassistent kan een link gelegd worden met het open spreekuur. Laat de coassistent bedenken wat veel voorkomende problematiek binnen dit specialisme is, en hoe het open spreekuur van de bedrijfsarts hierbij van toegevoegde waarde kan zijn. Hierbij kan -indien mogelijk- ook een link gelegd worden met een bestaande NVAB-richtlijn (zie bijvoorbeeld ook [Kennisbank - NVAB](#)).
2. Voorbeeld: heeft een coassistent interesse in de gynaecologie, dan kan bijvoorbeeld bekkeninstabiliteit gebruikt worden om de toegevoegde waarde van het open spreekuur met behulp van de NVAB-richtlijn 'Zwangerschap, postpartumperiode, en werk' te bespreken (zie [Richtlijn Zwangerschap, postpartumperiode en werk - NVAB](#)).

Opdracht 4

1. Laat de coassistent naar aanleiding van het open spreekuur en de specifieke arbeidsomstandigheden in relatie tot de gezondheid van de werkende (eventueel) een CAT (Critically Appraised Topic)/ een literatuuronderzoek / een PICO (patient - intervention - comparison - outcome) doen. Dit is afhankelijk van de hulpvraag die tijdens het open spreekuur is besproken. Hierbij is het eveneens belangrijk dat de begeleidende bedrijfsarts of aios voldoende bekwaam is en/of zich bekwaam voelt om dit goed te begeleiden.
2. Voorbeelden ter verdere uitwerking tot een uiteindelijke PICO: Wat is de link tussen psychosociale arbeidsbelasting en burn-out? Wat is er bekend over nachtwerk bij epilepsie? Oftewel: wat weten we over bepaalde arbeidsomstandigheden en mogelijke klachten of ziektes? Wat is de onderbouwing van het gegeven advies tijdens het open spreekuur?